

V paleocéne až strednom eocéne dukelskej jednotky venujú pozornosť značnej variabilite sedimentácie a berú zreteľ na jej zvláštnosti v niektorých tektonických štruktúrach.

Vrchný eocén a spodný oligocén flyšového a bradlového pásma charakterizuje menilitovo-krosnenská sedimentácia. Túto sedimentáciu (malcovské súvrstvie) autori pokladajú za poilýrsku, potektonickú, ktorá pre neskoršie tektonické pohyby je rôzne spätá so staršími vrstvami. Stratigrafiu tejto kapitoly opierajú o štúdium numulitov, malých foraminifer, kokolitoforidov a sporomof. Podobnú pozornosť i regionálne paleografické zhodnotenie venovali autori papinským, menilitovým a krosnenským vrstvám dukelskej jednotky a smilnenského tektonického okna. V kapitole o biostratigrafii zhrňujú stratigrafické fakty pre jednotlivé stupne. Zvlášť cenné je porovnanie stratigrafie na základe rôznych skupín fosilných organizmov (foraminiféry, numulity, kokolifoporidy, pely a spóry).

Zvláštnosti tektonickej stavby bradlového a flyšového pásma na východnom Slovensku analyzujú autori na základe podrobných štúdií a aplikujú najnovšie poznatky o tektonike aj zo susedných krajín (Poľsko, Ukrajina). To isté platí aj pre kapitolu paleogeografii.

Výsledky litologickej, stratigrafickej, tektonickej a paleogeografickej analýzy sú podkladom pre zhodnotenie perspektívy výskytu nafty a plynu. Autori dôvodia, že magurský flyš, je pre vyššie uvedené fakty menej perspektívny ako dukelská jednotka.

Práca podáva ucelený obraz geológie bradlového a flyšového pásma na východnom Slovensku. Je vhodne doplnená ilustráciami mikrofauny a fotografiami. Škoda, že rad faktov nie je dokumentovaný detailnejšími mapami resp. profilmi, ktoré by nemali chýbať v modernej publikácii.

Anglické rezumé iste bude vhodné i pre zahraničnú publicistiku tejto práce. Prácu treba doporučovať geologickej verejnosti.

Tomáš Koráb

S. Janković:

Wirtschaftsgeologie der Erze

Springer-Verlag, Wien-New York 1967, 347 sr., 47 grafov a 87 tab. v texte.

Prof. Dr. S. Janković vydal v r. 1962 knihu „Ekonomska geologija“ v srbochorvátskom jazyku. Na odporúčanie Prof. Dr. W. E. Petraschecka z vysokej školy banskej v Leobene bola táto kniha po určitom prepracovaní a doplnení vydaná v nemčine, pretože kníh takéhoto zamerania a kvality je aj v západných krajinách veľký nedostatok.

Oproti existujúcim učebniciam ložiskovej geológie vo svete, ktoré v prevážnej väčšine venujú pozornosť hlavne genetickým a geologickým problémom rudných ložísk, zameriava sa autor tejto knihy hlavne na problémy ekonomického hodnotenia a využívania rudných ložísk. Opiera sa pritom o širokú znalosť a analýzu historického vývoja a súčasných tendencií v ekonomike využívania

nerastných surovín, a to ako v podmienkach socialistického, tak aj kapitalistického hospodárskeho systému.

Prvá časť knihy je venovaná všeobecným zásadám hospodársko-geologického ohodnotenia ložísk nerastných surovín. Rozdelená je na tri hlavné kapitoly. V prvej sa pojednáva o faktoroch určujúcich hodnotu a dobývateľnosť ložísk, ako sú geologické, technicko-hospodárske, technologické, regionálno-zemepisné a trhové faktory. V druhej kapitole sa rozoberajú základné parametre oceňovania ložísk nerastných surovín, ako sú prírodné parametre (kvalita, zásoby) a ekonomické ukazatele. Tretia kapitola hovorí o zásadách ekonomicko-geologického ohodnotenia ložísk počas jednotlivých fáz výskumu (vyhľadávania, predbežného a detailného prieskumu), ďalej o vzťahoch medzi ekonomicko-geologickým hodnotením a ložiskovými typmi a o otázkach ekonomickej efektívnosti investícií do prieskumných prác.

V druhej, oveľa rozsiahlejšej časti knihy je podaná ekonomicko-geologická charakteristika ložísk jednotlivých kovov (železo, mangán, chróm, cín, wolfram, molybdén, nikel, kobalt, meď, olovo-zinok, alumínium, antimón, ortuť, zlato, urán). U všetkých druhov rúd je zachovaná rovnaká osnova popisu: prehľad rudných minerálov, mineralogických a priemyselných typov rúd, a prehľad ekonomicky významných genetických typov ložísk; problémy vyhľadávania a prieskumu so zreteľom na obťažnosť a investičnú náročnosť; hlavné spôsoby ťažby; základné metódy úpravy vo vzťahu ku typom rúd, kvalite a cene získaných koncentrácií; hlavné spôsoby metalurgického spracovania s ohľadom na nákladnosť, spotrebu prísad a energie; prehľad svetovej produkcie rúd a kovu bohato ilustrovaný tabuľkami a grafmi, prehľad zásob rúd podľa krajín a celkové perspektívy; vývoj cien rúd a kovov na svetovom trhu; ekonomicko-geologické hodnotenie rúd podľa technologických typov, užitočných a škodlivých prímiesí, prípadne požadované normy v jednotlivých krajinách; veľkostná kategorizácia ložísk podľa množstva zásob kovu; význam dopravných, dobývacích a ďalších podmienok.

Ako vidieť, kniha veľmi vhodne dopĺňa učebnice a monografie ložiskovej geológie, zamerané viac geologicko-genetickým smerom a dáva dobrý prehľad o ekonomických problémoch využívania rudných ložísk. Štatistické prehľady o produkcii, zásobách a svetových cenách sú tiež veľmi cenné, nevýhodou je, že končia rokom 1963. Kniha môže veľmi dobre poslúžiť aj našim geológom pri prieskume našich ložísk aj pri expertízach v zahraničí. Vrelo ju možno doporučiť aj poslucháčom geológie a banského inžinierstva na našich vysokých školách, na ktorých zatiaľ nemáme učebnicu podobného druhu.

Cyril Varček